

Jiří Václavíček

milionář

aneb Jak investovat nejen do zlata

PRÁH

Autorem kapitol Technická analýza a Slovníček a spoluautorem kapitoly Zlatá pravidla je Tomáš Václavíček.

Autorem kapitoly Americký e-milionář vzpomíná a radí je Edmund M. Brodie, M. D. Z angličtiny přeložil Jiří Václavíček.

Autoři a vydavatelství Práh uvádějí informace použité v knize výhradně ke vzdělávacím účelům a v žádném případě neradí a nedoporučují čtenářům ani jiným osobám koupit či prodat nějakou akcii či jiný instrument obchodovaný na finančních trzích, i když takový instrument může být zmíněn v této knize. Autoři ani vydavatelství Práh nejsou registrovaným brokerem ani finančním nebo investičním poradcem. V žádném případě neodpovídají za to, co čtenář učiní, i kdyby to bylo pod přímým vlivem této knihy.

Obchodování a investování na finančních trzích, včetně investování do komodit, je vysoce rizikové a rozhodnutí investovat nebo obchodovat je osobní odpovědností každého jednotlivce a jenom ten za ně nese plnou odpovědnost.

Autoři a vydavatelství Práh doporučují každému čtenáři a čtenářce, aby předtím, než bude na trzích investovat, kontaktoval(a) akreditovaného finančního poradce a/nebo akreditovaného makléře, a konzultoval(a) s ním své investiční záměry.

Investování je způsob,
jak si chytří lidé
uchovávají své peníze.
Robert T. Kiyosaki

Lence a Edmundu M. Brodiemu, M. D.

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	6
PŘEDMLUVA	7
1. ZLATÝ KLÍČ K CIVILIZACI	9
2. POSLEDNÍ ČAS V ZAHRADÁCH ZÁPADU	17
3. ÚVOD DO BOHÁČOLOGIE	23
4. E-MILIONÁŘ JEDE DO BOJE	33
5. ZTRACENÍ V INVESTIČNÍ DŽUNGLI	45
6. PLAVEME V MOŘI INFORMACÍ	57
7. ČEKÁ NÁS FINANČNÍ APOKALYPSA?	63
8. KOMODITNÍ BOOM	67
9. JAK SE STÁTI ZLATOHLÁVKEM	75
10. KUPUJEME PRVNÍ ZAHRANIČNÍ AKCII	95
11. TECHNICKÁ ANALÝZA	101
12. AMERICKÝ E-MILIONÁŘ VZPOMÍNÁ A RADÍ	123
13. ZA VODOU... ANEB SPOKOJENÝ E-MILIONÁŘ	129
14. ZLATÁ PRAVIDLA	135
SLOVNÍČEK	141
LITERATURA A WEBOVÉ STRÁNKY	151

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme tímto všem, kdo nás po celá léta měli rádi a věřili nám, i těm, které máme rádi my a kterým věříme, mj. také:

Bobu Moriartyemu za web 321 Gold,
brokerjetu České spořitelny za svolení použít jejich aplikaci jako ukázkovou,
Českému Krumlovu za to, že u nás takové město existuje,
Hynku Kmoníčkovu za diskuzi o Posledním čase v zahradách Západu,
Jimu Puplavovi za web Financial Sense Online,
Jimu Sinclairovi za web JS Mineset,
Johannu Sebastianu Bachovi za Braniborské koncerty,
Karlů Steigerwaldovi za články v MF Dnes,
Martinu Komárkovi za články v MF Dnes,
Martinu Vopěnkovi a jeho spolupracovníkům ve vydavatelství Práh,
Milanu Vodičkovi za články v MF Dnes,
Miloši Filipovi za vynikající českou finanční a investiční knihu,
Robertu T. Kiyosakimu za popularizaci finanční literatury
Zdeňku Náhůnkovi za připomínky k rukopisu knihy,
všem obrům, na jejichž ramenou stojíme
a všem našim blízkým a přátelům.

Zvláštní poděkování patří singapurské společnosti Profitspi Pte Ltd. za laskavé svolení k reprodukci jejích grafů z webových stránek www.profitspi.com a americké společnosti StockCharts.com, Inc. za svolení k použití grafů z webových stránek www.stockcharts.com.

PŘEDMLUVA

INTERVIEW VÁŽENÉHO ČTENÁŘE S AUTORY E-MILIONÁŘE

Investor musí být předvídavý. Proto tušíme, na co se chcete zeptat, a hned odpovídáme.

1. Kdo? → Vy!
2. Co? → Můžete investovat.
3. Kde? → U *e-brokera* pomocí internetu.
4. Proč? → Je vhodný čas zbohatnout.
5. Kdy? → Co nejdříve. Vaše peníze touží pracovat a čas běží rychle.
6. Jak? → Přečtěte si naši knihu!

VÍTEJTE V KLUBU!

Tato kniha pojednává mírně nevážnou formou o docela vážných věcech: o penězích a jejich rozmnožování pomocí investování. Snažíme se o příspěvek svým skromným dílem ke zvýšení finanční a investiční gramotnosti. Používáme určité zkratky; snažíme se vést čtenáře k tomu, aby eliminoval méně výnosné způsoby investování při zachování relativně přiměřeného rizika. Neděláme si nároky na jedinou pravdu, i když to tak může někdy vyznít. Zaručená cesta neexistuje, protože časy se mění.

V knize vyjdeme z finanční situace, v níž se většina z nás nachází. Ukážeme si, jaké výzvy nás mohou v příštích letech čekat a co můžeme udělat, abychom obstáli. Naučíme se spořit peníze za účelem investování. Proplujeme úskalími prvního investování a ukážeme si, kam a jak úspěšně investovat. Na zlato určitě nezapomeneme. Příjemné počtení!

E-MILIONÁŘ V ŠESTI BODECH

1. Peníze se umí rozmnožovat a dokonce i pracovat za vás.
2. Investování je relativně jednoduchá a efektivní možnost, jak to dokázat.
3. Investujte dlouhodobě; zmenšíte riziko a zvýšíte výnos.
4. Investujte v souladu s aktuálním *trendem*, dnes zřejmě komoditním.
5. Zainvestujte se co nejdříve a s co největší částkou.
6. Tato kniha vám ukáže zkratku.

ZLATÝ KLÍČ K CIVILIZACI

Většina z nás touží po úspěchu a finanční úspěch zaujímá pozici z nejčestnějších. Vede k němu řada cest a na jednu z nich se společně vydáme. Věříme, že bude zajímavá až vzrušující, zábavná i přínosná. Pokud se vydaří, ti nejšťastnější z nás se časem budou moci těšit z prestižního a příjemného životního stylu ve finanční svobodě.

Je krásné žít ve svobodné zemi. Svoboda nám viditelně prospívá a umožňuje nám volně se vyjádřit. Zjišťujeme tak, že lidé jsou daleko pestřejší a různější, než jsme si kdy mysleli. Také my jsme trochu zvláštní lidé. Věříme ve *Zlatého býka* a očekáváme jeho příchod. Jako kdysi indiánští bojovníci, i my často přiléháme k zemi a nasloucháme tajemným zvukům. Namlouváme si to, nebo země skutečně duní pod kopyty blížících se bájných stvoření?

Zlatí býci se opravdu blíží a skutečně známe lidi, kteří si svého *Zlatého býka* našli, naskočili mu na hřbet a vezou se na něm vstříc lepší budoucnosti. Proto i my věříme, připravujeme se a čekáme. Přečtěte si naši knihu a možná se za čas budou lidé divit, proč často přikládáte ucho k zemi a nasloucháte. Budou si zřejmě myslet, že se bojíte zemetřesení nebo čekáte na vlak... Pokud se zeptají, podívejte se jim do očí a řekněte pravdu: „Očekávám *Zlatého býka!*“

Abyste mohli šťastně žít, musíte mít lásku, duševní a tělesné zdraví, svobodu, intelektuální podněty – a peníze.

Richard Russell

KRÁSNÝ NOVÝ SVĚT

S pádem Železné opony se nám otevřel úžasný moderní svět, plný **příležitostí**. Snažíme se žít, jak nejlépe umíme, v tržním hospodářství. Naše úsilí přináší své ovoce. V posledních letech bohatneme a líbí se nám to. Peníze nám pomáhají mít životní styl, jaký je nám vlastní, zpřijemňují nám současnost a pomáhají nám připravit se na nejistou budoucnost.

Život je jako omalovánky. Je jen na člověku, jaké použije barvy!

Jakub Hladík

Peníze jsou zlatým
klíčem k civilizaci.

Anonym

Splnili jsme si už mnoho svých snů. Cestujeme po celém světě, trávíme dovolené na krásných místech, máme hezké domovy, nové automobily i moderní oblečení. Další sny však zůstávají nesplněné. Někdy na ně nemáme peníze, jindy čas nebo vůli. Jedním z těch snů, které se u nás zatím podařilo splnit jen málokomu, je sen o velkém zbohatnutí nebo dokonce o finanční svobodě. Tedy sen, který si postupně nachází své místo v myslích mnohých lidí.

Pokud jsme rozhodnutí zbohatnout, možností máme celou řadu. Můžeme si založit **vlastní byznys** (dnes v podstatě stačí „jenom“ skvělý nápad), včas se zapojit do nějakého slibného **síťového marketingu** (známý je třeba Amway), zakoupit nějakou **franšizu** (jde o podnikání dodané „na klíč“, kdy koupíme celé *know-how*), vydělat prostřednictvím internetu (založit třeba internetový obchod) a v neposlední řadě **investovat** (stačí koupit *index* celých trhů). Pokud to všechno vymyslíme, uřídíme, prodáme v rozkvětu, zinkasujeme a neskolí nás infarkt nebo zanedbávaná manželka, čeká nás finanční svoboda a příjemný život rentiéra.

Na papíře to vypadá jednoduše. Když se však podíváme na jednotlivé možnosti podrobněji, zřejmě zjistíme, že většina z nich je finančně náročná a že se Nápady rodí jenom jednou za čas a že „napadených“ hlav je poměrně málo. Přesto bude dobré se o Nápad pokoušet a své dobré nápady se pokusit realizovat. Možná však dojdeme k názoru, že ze všech čtyř možností, které jsme uvedli, je pro nás nejpříjemnější a zřejmě i nejdostupnější právě investování. Mnozí lidé si stále myslí, že tuto možnost mají jenom boháči, ale to už dávno není pravda. Cesta, kterou v naší knize ukážeme, je jednoduchá, relativně bezpečná a není drahá. V poslední době jsme se naučili mnoho věcí, které nás přiblížily vyspělému světu. Proto věříme, že nastal i čas naučit se investovat.

ČISTÉ JMĚNÍ A HRA NA VESELOU SKROMNOST

Všechno má svůj čas. Než začneme investovat, měli bychom nejprve poznat sami sebe a svou finanční situaci. Podle čeho určíme, zda jsme či nejsme zámož-

ni? Navzdory obecnému přesvědčení nejde ani tak o náš plat, jako o to, jaké máme **čisté jmění**. Člověk, který má vysoký plat, dům na hypotéku, drahé auto na leasing, nakupování je jeho koníčkem, přečerpává svůj kredit a žije si nad své poměry, může mít *čisté jmění* záporné a utrácí peníze, které si ještě nevydělal. Pak stačí např. dlouhodobá pracovní neschopnost a jeho domeček z kreditních karet se může snadno sesypat. Někdo má plat daleko nižší, ale dlouhodobě žije pod svými poměry, nedělá dluhy a *čisté jmění* má vyšší.

Čisté jmění nám říká, jak jsme doopravdy zámožní. Neměří se ani tolik v korunách nebo eurech, jako v měsících a letech. Říká nám, jak **dlouho** bychom byli schopni si udržet svou současnou **životní úroveň**, kdybychom přestali dostávat jakýkoli pracovní příjem. Jakou dobu bychom dokázali čelit bankrotu? Měsíc? Půl roku? Rok? Několik let? Čím déle, tím lepší známku nám pan učitel Život dává z předmětu finanční vzdělání.

Čisté jmění, to je **rozdíl** mezi našimi **aktivy** (to je vše, co vlastníme a co má hodnotu, zejména pak to, co nám přináší další peníze) a našimi **pasivy** (ta nám naše peníze naopak berou; jsou to naše závazky jako např. dluhy, hypotéky a úvěry). Tento rozdíl by měl být samozřejmě kladný a co nejvyšší. Zkusit si sepsat své *čisté jmění* a zjistit svou **čistou hodnotu** je opravdu zajímavá a poučná zkušenost. Tak se do toho pusťme hned teď.

Naše aktiva jsou vyjádřena hodnotou všeho, co vlastníme. Patří sem náš majetek (nemovitost, pozemek, drahé kovy, intelektuální vlastnictví, osobní vlastnictví jako auto, nábytek, šperky atd.), naše příjmy, peníze v hotovosti atp. Zvláštní důležitost mají naše **výdělečná aktiva**, která nabývají na ceně, jako jsou akcie, dluhopisy, investiční mince, peníze na dobře úročených účtech, nemovitost, kterou pronajímáme, naše podnikání atp. (Vždy samozřejmě zjistíme nebo odhadneme hodnotu k dnešnímu dni, nikoli hodnotu kupní.) Stát se sběrateli *výdělečných aktiv* je zajímavý a prospěšný celoživotní koníček, pokud ho udržíme „na uzdě“.

Naše pasiva, neboli závazky, jsou to, co komukoli dlužíme, a naše výdaje. Spočítáme, kolik činí naše nesplacené půjčky, leasing a hypotéky.

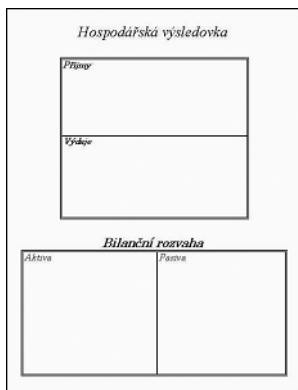
Někdy není jednoduché se rozhodnout, co do které kolonky patří, a ani autoři v tom nejsou jednotní. Zdálo by se, že rodinný domek nebo auto je jasné

aktivum. Kdybychom je prodali, dostali bychom za ně slušné peníze. Přinášejí nám však peníze nebo nám je naopak berou v podobě daní, splátek půjčky, plateb za opravy a údržbu, za benzin či naftu? Pokud na sebe budeme velmi přísní, označíme svoji nevýdělečnou nemovitost i auto za *pasivum* tak, jako to dělá ve svých knihách R. T. Kiyosaki.

Ať už si nejednoznačné položky zařadíme kamkoli, rozhodně považujeme zjištění našeho *čistého jmění* za velmi přínosné. Když se budeme soustřeďovat na zvyšování jeho hodnoty, velice to prospěje našemu finančnímu zdraví. Tato změna pohledu na věci, které nás obklopují, je velice důležitá. Možná zjistíme, že jsme celý svůj dosavadní život věnovali bláhovému shromažďování *pasiv* místo *aktiv*. Lidí, kteří vidí budoucnost tak optimisticky, že v ní nepočítají se ztrátou zaměstnání nebo s dlouhodobou nemocí či úmrtím živitele rodiny, je u nás mnoho. Podle statistik by polovina z nás vyčerpala naspořené peníze do tří měsíců po ztrátě pravidelného příjmu, čtvrtina žije od výplaty k výplatě a desetina je ohrožena chudobou.

Pokud naše *čisté jmění* zdaleka nedosahuje našich představ nebo dokonce hrozí, že se z nás brzy stanou finanční „zombíci“, můžeme si zahrát napínavou hru. Je to opravdová hra, takže se dá brát i jako zábava. Začněme už dnes a s celou svou rodinou dlouhodobě hrajme „hru na veselou skromnost“, jejímž autorem je Miloslav Nevrlý. Snažme se žít s co nejméně věcmi, jídlem, penězi.

Obr. 1 Hospodářská
výsledovka
(podle R. T. Kiyosakiho)

Peníze strádejme, dluhy splatme a nové už nedělejme. Za čas začneme ve hře vyhrávat a postupně se dostaneme k tomu, že budeme moci hrát jinou, ještě veselejší hru, zvanou investování.

FINANČNÍ VÝKAZ

Robert T. Kiyosaki ve svých knihách navrhuje, aby si každý vedl **rodinný finanční výkaz** (viz obrázek 1), který se skládá z **hospodářské výsledovky** a **bilanční rozvahy**. Tento přístup sice nepříjemně připomíná papírování, ale má řadu výhod.

Budeme nuceni zapisovat si své výdaje, což nás podvědomě bude nutit šetřit. Budeme muset na své peníze více myslet, a tím směrem proto také půjde více naší energie. Budeme si schovávat stvrzenky, což nám pomůže při daních i reklamacích. Budeme před sebou mít každý měsíc a později i každý rok černé na bílém naše hospodaření, všechny příjmy a všechny výdaje. Zjistíme, zda naše výdaje nejsou příliš veliké a zda dokonce stabilně nepřevyšují naše příjmy. Budeme lépe vidět, které výdaje jsou neúměrně vysoké.

Zjistíme svůj *tok peněz*, tedy odkud a kam **jdou** naše **peníze**. Přibývá našich *aktiv* a ubývá *pasiv*, nebo naopak, a my se začínáme nepříjemně zadlužovat? Budeme znát své současné *čisté jmění* a vědět, zda se zvyšuje nebo snižuje a proč. Poznáme, zda se blížíme spíše finanční pohodě nebo finančnímu průšvihů.

Přimlouváme se, aby si každý vedl rodinný *finanční výkaz*. Víme, že pro mnohé z nás je to nepříjemná a obtěžující činnost, ale jde opravdu jenom o malou změnu pohledu na věc. Vydržíme to několik měsíců a zřejmě uvidíme, že se nám takové „papírování“ vyplatí zpracovávat i do budoucna. Dává nám totiž kontrolu nad našimi financemi.

Kdo celý den pracuje,
nemá čas vydělat
peníze.

John D. Rockefeller

DRUHÝ PŘÍJMU

Mít jeden příjem je dobré, ale mít více příjmů je daleko lepší. Stát náš **pracovní příjem** značně daní. Pokud chceme dostat víc peněz, musíme pracovat

více hodin, což není zrovna nejlákavější představa. Měli bychom hledat i jiné možnosti, zejména takové příjmy, které nám budou přinášet peníze i bez naší přímé účasti.

Příjmy z **podnikání** nebo **pronájmu nemovitostí** jsou nastaveny lépe. Existují daňově uznatelné náklady, o které můžeme legálně své příjmy snížit a na daních zaplatit o to méně. Navíc daně většinou platíme až počátkem následujícího roku, takže naše peníze na nás mohou pracovat delší dobu. Jenže ne každý z nás má na to, aby zakoupil nemovitost k pronajímání nebo začal podnikat, ačkoli začít pracovat pouze na půl úvazku a podnikat ve zbývajícím čase by mohla být docela schůdná cesta.

Náš investiční příjem z **portfolia** nám oproti tomu zůstane celý (samozřejmě kromě poplatků za prodej akcií), pokud budeme akcie držet nejméně šest měsíců (což doporučujeme, pokud se akcie neprojeví jako *loser*, smolař, nebo pokud nenastane prudká *korekce* na trhu). Takže nám investování i z tohoto hlediska vychází nejlépe.

Naše doba je dobou prosperity. Nikde v historii naší země nelze najít období, kdy jsme se měli podobně dobře jako dnes. Za poslední roky jsme urazili obrovský kus cesty od sovětského „pašalíku“ k členské zemi NATO a Evropské unii. Dokud nevyjedeme za hranice do německy mluvících zemí, můžeme se cítit opravdu skvěle. Zpátky se však vracíme ztichlí a zamyšlení. Kontrast opečovaných „zahrad Západu“ a našeho daleko méně přívětivého postkomunistického prostoru je stále křiklavý. Najednou vidíme, kolik práce nás ještě čeká, kolik let bude trvat, než se dostaneme na úroveň vyspělejších sousedů. Jak bychom mohli ten přechod urychlit? Kvalitní prací, chytrými nápady, rozumným hospodařením, šetřením a investováním.

ZLATÝ BÝK

První kapitola končí a my vám stále dlužíme vysvětlení, jak je to s příchodem *Zlatého býka*. *Zlatým býkem* v této knize nazýváme velký vzestup cen komodit (zlata, ropy, pšenice aj.), který začal před několika lety a na kterém můžeme vydělat, pokud do něho budeme investovat své peníze. Součástí tohoto

trendu může být i další zlatá horečka. Pokud skutečně vypukne, měli bychom se jí zúčastnit. Byla by to zřejmě největší příležitost našeho života. Když se nám teď daří dobře, měli bychom toho využít k tomu, abychom se postarali o budoucnost – stejně dobrou. Blahobyt totiž není samozřejmou, ale daleko spíše zaslouženou věcí.

Pokud chceme zbohatnout a náš pracovní příjem nám to neumožňuje, hledejme jiné možnosti. Můžeme podnikat, založit *franšizu*, vstoupit do síťového marketingu, kupovat a pronajímat nemovitosti nebo investovat. Ze všech těchto možností je nejpříjemnější a nejdostupnější investování, a to i méně movitým lidem. Je dobré si nejdříve udělat svůj *finanční výkaz* a zjistit, jaké máme *čisté jmění*. Když našetříme dostatek peněz na investování, můžeme je vložit do komodit a očekávat příchod *Zlatého býka*.

POSLEDNÍ ČAS V ZAHRADÁCH ZÁPADU

2

TRENDY 21. STOLETÍ

Svět se změnil, rychle a definitivně. Podíl nejvyspělejších zemí světa na světové ekonomice stále klesá. Vynořující se ekonomiky (Čína, Indie, Jižní Korea, Brazílie aj.) rostou rok za rokem razantním tempem.

Probíhá dlouhodobý **přesun bohatství a moci** od Západu na ambiciózní Východ. „*Blahobyť nás zardousil,*“ říká sociolog P. Donati. Zaplat' pánbůh, že jsme tomu unikli! Stačilo nám přijmout Marshallův plán a neštěstí by bylo hotové. Vyspělý svět plave v penězích a neví, co si za ně pořídít. A my, zaměření na své kariéry, skryti za poutavou clonou reklam, senzací či reality show, často krátkozrace nevnímáme měnící se svět kolem nás. Jaké jsou trendy pro toto století?

- Úpadek sociálního státu: parazitismus, populismus a byrokratismus

Tichý boj mezi **odpovědností a přerозdělováním** stále pokračuje. Jsme svědky postupného nahrazování evropského obyvatelstva **imigranty** z jiného civilizačního okruhu. Začlenění se do vyspělejší společnosti a přispějí k jejímu rozvoji, nebo se stanou přítěží? James C. Bennett píše: „*Demokracie, imigrace, multikulturalismus. Vyberte si kterékoli dvě.*“ Jak budeme reagovat na pestré směsici lidí, kteří sem přijdou a budou tu žít s námi, nejspíše však jen vedle nás? „Svět předvídaté organizace“ a „svět aita pea pea“ (tahitsky „jen si nedělat žádné starosti“), jak nazval Luděk Frýbort dvě odlišné lidské a národní povahy, které se ve světě vyskytují, se spolu nesnášejí příliš dobře, jak můžeme vidět na příkladech mnoha zemí světa. Pokud budou voliči hlasovat pro vysoké daně, podniky, úspěšní lidé a mladí lidé se přestěhují tam, kde jsou daňové zákony příznivější.

Nastává poslední čas v zahradách Západu...

Cyril Connolly

Smysl života se změnil ve smysl žít snadno.

Jonas Ridderstrale

- Finanční smršť
Dny dolaru jako světové měny pomalu končí. USA, Čína, Japonsko, Rusko a státy OPEC se drží vzájemně v dolarovém šachu. Nahradí euro dolar ve funkci světové měny nebo padne s ním? Dnešní peníze jsou v podstatě **dlužní úpisy**, založené na slibu, že za ně bude částka vyplacena. Nejsou založené na nějaké skutečné hodnotě, jako je třeba zlato nebo jiná komodita. Černý humor je v tom, že valná část těchto slibů nebyla nikdy myšlena vážně. Obětní beránek vždycky byl a bude stejný. Pokud chceme vidět jednoho z nich, hledejme v naší koupelně nad umyvadlem.
- Lavina změn v důsledku informační revoluce
Lidé se stále více rozdělují na dvě skupiny: na **informační elity**, živené relevantními, čerstvými a výživnými informacemi, a na **informační proletariát**, živený řídkou informační šlichtou, podanou milosrdnými masovými médii v zábavné formě. Na ty, kteří ve hře jsou, a na ty, kteří ve hře nejsou.
- Možnost závažných klimatických změn...
... hrozí extrémními výkyvy počasí, masovými exody z postižených oblastí a nedostatkem pitné vody, jídla, energie a bydlení v mnohých oblastech světa. Nákladné přizpůsobení se těmto změnám bude investorskou příležitostí.
- Přesun těžiště světového vývoje
Blahobyt se rád stěhuje. Není na něj automatický nárok; **blahobyt** si musí člověk i národ **zasloužit** tvůrčí prací. Probíhá pozvolný, ale zřejmě nezadržitelný přesun těžiště světového vývoje z USA a Evropy do **asijské oblasti**. Nejen do Číny a Indie, ale i Jižní Koreje, Taiwanu, Pákistánu, Indonésie... Jejich ekonomiky výrazně rostou. Dokáží vyrábět velmi levně stále kvalitnější věci. Navyšují svůj podíl v globálních službách. Půjčují peníze vyspělým zemím. Má konečné slovo dlužník nebo věřitel? Přesun (*shift*) takového rozsahu může vyvolat řadu pnutí v oblasti politické, vojenské i ekonomické. Je však také příležitostí pro investory.
- Dočasná surovinová a energetická krize
Energie z elektřiny a ropy nám umožňuje, abychom měli za zády stále větší

zástupy neviditelných „sluhů“, kteří za nás dělají stále více práce. Ve vyspělých zemích má každý člověk takových „džinů“ (při přepočtu energie na lidskou práci) přes dvě stě. Spotřeba energie a ropy bude stále stoupat. Tři miliardy lidí v rozvojových zemích budou chtít mít **standard**, který patří k lidem **21. století** – nezávadnou pitnou vodou, slušným bydlením a fungující infrastrukturou počínaje a internetem, autem a klimatizací konče. Jako investoři bychom měli tuto obrovskou poptávku po komoditách a energiích mít na paměti. A vidět pod povrchem tohoto trendu inflační tendence.

- Světový terorismus a válka s radikálním islámem

Není to divá zvěř; jsou to lidé, napsal Nikos Kazantzakis v dobách, kdy ještě nikoho nenapadlo ověsit dítě nebo těhotnou ženu výbušninami a nechat je odpálit se uprostřed davu nevinných lidí. Světový terorismus se může přelévat ze země do země. Čeká nás policejní stát jménem Evropská unie? Postavíme na jihu Evropy novou železnou oponu? Jak vybalancovat svobodu a bezpečnost?

- Globalizační změny, ...

...krize národního státu a role **nadnárodních koncernů**, které jsou již dnes mocnější než mnohé národní státy a než většina vlád. Převzou s ekonomickou mocí i moc politickou? Staneme se třeba Čezskem? Pochopí koncerny, že moc s sebou nese také závazky? Budou platit daně? Čím jim budeme platit my? Svobodou a spotřebitelskou věrností?

Veškerý rozdíl spočívá v kultuře. Protože kultura a ekonomický výkon jsou navzájem propojeny, promítají se změny v jednom zpět do druhého.

David S. Landes

Konkurence dneška je konkurencí na globální úrovni. Produkce se odehrává tam, kde je nejefektivnější. Také u nás se bude stále více projevovat **outsourcing**, globální subdodávky služeb i produktů. Práce, kterou půjde přesunout jinam nebo přeměnit na elektronickou (počítačové programy) nebo automatickou (roboti), bude zákonitě přesunuta či přeměněna. „Vysaje“ se průmyslová a zemědělská výroba a část služeb definitivně do chudších zemí světa? Jaká produkce bude nejefektivnější u nás? Ptejme se sami sebe: Jsem já osobně částí globalizace nebo ne? Využívám

globalizace k tomu, abych měl více peněz a lepší práci? Má moje práce a práce mých dětí budoucnost?

Nehlásáme žádný konec světa a ani v něj nevěříme. Hlásáme, že žijeme ve fantastické, pozeňnané době, která může kdykoli skončit. Je dobré „být připraven na to nejhorší a doufat v to nejlepší“. Téměř každý ze zmíněných trendů je současně příležitostí jak zlepšit tento svět a svoji situaci v něm a pro investory i možností zbohatnout. Čínský znak pro krizi se skládá ze dvou znaků: nebezpečí a příležitost. Část lidí se na každou krizi docela těší. Právě tehdy se **přesunuje** značná část **bohatství** od nic netušících mas k připraveným lidem. K těm předvídavějším, kreativnějším, informovanějším, flexibilnějším a podnikavějším jedincům.

Obr. 2 Čínský znak
pro krizi
(zdroj Wikipedia.com)

ŽIVOT POD KNUTOU PERMANENTNÍ ZMĚNY

Růst je zcela dobrovolný. Buď ovládneme změny my, nebo změny ovládnou nás. Větší mobilita, více možností, více chaosu, větší nároky. Během svého života budeme muset několikrát změnit svého zaměstnavatele, povolání, bydliště, možná se přestěhujeme do jiné země nebo světadílu. Tyto změny nás

Jisté je jen jedno, a sice,
že jisté není nic.

Lao-c'

budou udržovat celý **život v poklusu**. Neodpadneme psychicky a/nebo fyzicky? Budeme stačit dravému a rychlonohému mládí? Budeme tak flexibilní, jak si pádívá doba bude žádat? Stačíme si našetřit na dlouhý důchod?

Rozhodněme se patřit mezi připravené. Musíme si vypěstovat návyk stále se učit a orientovat se v záplavě informací. Zvyšovat produktivitu, konkurenceschopnost a cenu akcií své „firmy“, tj. naši **tržní hodnotu**, na globálním trhu. Investování je *aktivum*, které může do našeho života vnést další rozměr. Právě

teď někde ve východní Asii usilovně studuje, pracuje, šetří a investuje chudý, nadaný a vysoce motivovaný člověk, který chce naši práci a naši životní úroveň. Slyšíte? Říká: „Ni Hao.“ A zdaleka, zdaleka není sám.

BUDE OPĚT PADAT ZLATÝ DÉŠŤ?

Rozdíl mezi bohatými a chudými se stále zvětšuje; chudí bohatnou pomaleji než bohatí. Bohatství se po válce z různých důvodů (reakce na dočasné či dočasně úspěchy komunismu, plody vyspělé industriální společnosti, zadlužování států na obrovské sociální programy, *úvěrová expanze*, tedy tištění záplavy papírových peněz atd.) sneslo shůry mezi lid. Dnes se ve vyspělých zemích většina lidí počítá za střední třídu a na její úrovni skutečně žije. Pokud máte pocit, že ten zlatý déšť nás trochu minul, máte pravdu jen částečně a navíc, hrát si na předvoj světa nebyla zas tak špatná tragikomédie. Jen si nás vybavte s těmi pestrobarevnými mávátky... Po období „velkého výtahu“ po druhé světové válce, kdy se každá společenská vrstva vyvezla v životním standardu o jednu příčku nahoru, se zřejmě něco podobného nechystá. Leckdo spíše bude mít problémy svou relativně vysokou životní úroveň udržet. To se týká i našich dětí, pokud je nenaučíme skromnosti a schopnosti odkládat uspokojení svých potřeb.

Investování bylo ještě před několika desetiletími výsadou jenom těch nejbohatších. S postupem času omezení regulující počet investorů vysokými počátečními částkami padla a nyní můžeme investovat za několik tisíc korun. Využijme této možnosti.

Kapitalismus je typický
nerovnoměrným
rozdělením bohatství,
socialismus
rovnoměrným
rozdělením bídy.

Winston Churchill

Bohatství nespočívá ve
vydělávání peněz, ale
v utváření člověka, když
ty peníze vydělává.

John Wicker

Některé trendy 21. století jsou znepokojivé a bude dobré připravit se tak, aby případné negativní dopady na naše životy byly co nejmenší. Investování nám může pomoci stát se zámožnějším a informovanějším člověkem a lépe se přizpůsobit měnícímu se světu.

ÚVOD DO BOHÁČOLOGIE

Jak vypadá člověk, který prošel alchymistickou zlatou přeměnou? Je všemocný a nesmrtelný? Je podoben bohům?

Jednou z nejsilnějších zbraní bohatého člověka jsou jeho **znalosti** a **způsob myšlení**. Bohatý člověk se po celý život učí od těch nejmoudřejších lidí. Je zaměřen na úspěch. Dílčí neúspěch ho neodradí; poučí se z něho. Ke svému cíli jde se sveřepým odhodláním buldoka. Do investičních bitev se nám myšlení bohatého člověka bude hodit. Naučme se jeho slova a výrazy a užívejme je ve svém životě. Sladíme náš jazyk s našimi **prioritami**. Priority! To je to mocné slovo. Zkusme si sepsat **hodnoty**, podle nich určit naše priority a důsledně za nimi jít. Bohatství je **návyk**, jak někdo správně napsal. A návyk, to je další mocné slovo!

Pokud bychom měli vybrat jedinou vlastnost bohatého člověka, byla by to asi **předvídatost**. Schopnost nahlédnout do budoucnosti a připravit se na ni. Dobrý všeobecný přehled a návyk hodně číst, počítat, zvažovat a porovnávat informace a zasazovat je do kontextu nám pomůže získat nadhled nad sebou i nad světem. **Užitečné znalosti** mají v životě značnou cenu. Lidé a jejich produktivita práce se jimi zdaleka odliší. „*Pravým bohatstvím je nyní užitečné poznání,*“ píše J. L. Simon. Vypěstujme si návyk získávat hodnotné informace a pátrat po ještě hodnotnějších. Důležitou roli hrají i **otázky**, zejména otázky otevřené. Dovádějí nás na samý horizont našich znalostí a tam, kde je možno je rozšířit a vylepšit. Objevíme nové výzvy a nová řešení. Je dobré mít vstřícný postoj ke **změně**. Nebojme jí. Mohli bychom se ochudit o změnu k lepšímu.

Investujeme svůj **čas** do investování. Kdykoli se učíme něco nového, potřebujeme k tomu spoustu času, než se neuronové spoje vytvoří a upevní a z nepatrné pěšinky se stane „informační dálnice“. Čas je tou nejvzácnější komoditou a tudíž se nemarní, ale investuje. Dobře investovaný čas pak přináší báječné výnosy. Bohatý člověk si svého času váží ještě více než peněz. Nenávidí cokoli promarněného. energii, čas, peníze, práci, zábavu, schůzku, příležitost.

Od přírody jsou lidé téměř stejní; cvikem se zdaleka rozliší.

Konfucius

Bohatství je stav mysli.

Godefroy Poissant

Nenechá se o čas okrádat, ani neváhá zaplatit za to, aby čas delegoval, ušetřil nebo zkomprimoval. Dělá to, co funguje, a nedělá to, co nefunguje. Hledíme, kde můžeme čas ušetřit. Půl hodiny televizních zpráv každý den? Už František Gellner věděl, co tam bude. Schválně si to večer ověřte: „*Trochu se vraždilo, trochu se kradlo, pereme, pereme špinavé prádlo.*“ Za půlhodinku na internetu se dozvíme mnohem víc.

Učme se umění smysluplně využívat svůj volný čas a také umění **odpočívat**. Uštvanost se ve 21. století už nenesí. Bohatý člověk se rád odreaguje na čerstvém vzduchu při golfu nebo při tenise, pod střechem pak třeba při squashi, při plavání, při masážích nebo ve fitness centru. Bohatí lidé určitě převzali některé myšlenky hnutí New Age. Tai-či, relaxace, meditace, snowboarding nebo psychowalkman se k investování rozhodně hodí.

Doby, kdy jsme byli sami sobě zedníky, automechaniky, zelináři nebo instalatéry, jsou, doufáme, nenávratně pryč. Delegujme co nejvíce činností na lidi, kteří v nich vynikají. A sami se soustředme na kontrolu a na to, v čem jsme nejlepší, abychom měli sílu a čas se v tom zlepšovat a udržovat si konkurenceschopnost. V tom je naše síla a za to budeme dobře zaplacení. Ve společnosti **volné soutěže** je o co soutěžit. Rozdíl mezi platovými, pracovními a životními podmínkami se zvětšují a zvětšovat stále budou. Konflikty mezi lidmi, které z toho plynou, přirozeně nastanou, ale je třeba se je naučit zvládat. Umět se prodat za dobrou cenu. Být asertivní. Každý dostane to, co si vyjedná. Naučme se **říkat ne**. Schopní lidé chtějí být dobře zaplacení a část z toho odevzdají na daních k přerozdělení, neboť člověk je tvor společenský. Pokud ale bude společnost příliš chamtivá, schopní odejdou tam, kde si jich budou více vážit.

Takoví lidé mají „tah na branku“. Hrají produktivně a účelně, přesně podle Paretova principu 90:10. Soustředí se na **významné málo** a „flinkají“ nevýznamné mnoho. Snažme se každý den udělat své významné málo, které nás značně posune ve směru našich priorit. V tom je jedno z velkých tajemství úspěchu lidí, kteří zvládnou velké množství práce. Dělalí hlavně to důležité.

Bohatý člověk zvyšuje své finanční vzdělání a má užitečné **peněžní návyky**. Vede si roční rozpočty, kde plánuje své výdaje a příjmy. Žádá o vystavení všech stvrzenek, nechává si je (hodí se nejen k dokladování daňově uznatelných

výdajů) a vede si účetní přehled svých výdajů a příjmů. Zajímá ho **poměr ceny a výkonu**. Nebojí se požadovat slevu. Zná Parkinsonovy zákony a ví, že výdaje stoupají zároveň s příjmy. Aby tomu předešel, velmi často žije značně pod svými finančními možnostmi (ano, čtete dobře, pod). Má často **jednoduchý životní styl**. Zbytečně své bohatství nepředvádí. Často bydlí tam, kde nemusí soutěžit se sousedy ve spotřební zdatnosti. Jeho nutné výdaje jsou na rozumné výši, placené v hotovosti a tedy bez špatného dluhu.

Bohatý člověk má peníze. To je samozřejmě každému jasné, ale plynou z toho další důležité věci. Jednak se nezadlužuje (pokud se nerozhodne pro tzv. *dobry dluh*, který mu v konečném měřítku peníze vydělá) a tudíž nemusí platit úroky. Pokud žije rozumně skromným životem a má značné příjmy a tudíž i značné *čisté jmění*, může svých peněz využít v nejlepší dobu tím nejlepším možným způsobem. Může si dovolit luxus trpělivosti, počkat si na vhodnou příležitost a pak zinkasovat zisky.

Bohatý člověk přijímá svou vlastní zodpovědnost za svůj vlastní život, snaží se mít vše pod **kontrolou**. Chce vše ovládat od počátku až do konce. Sebe i své aktivity. Své příjmy i své výdaje. Svět vidí jako nekonečnou řadu příležitostí. Snaží se dobře začít, protože pak je daleko snazší i dobře skončit. Snaží se poznat a odstranit své slabiny, které by mu bránily v dosažení úplného úspěchu. Bohatý člověk vlastně funguje jako **úspěšná firma**, která má své *finanční výkazy*, jako je *hospodářská výsledovka* a *bilanční rozvaha*. Každý z nás je vlastně firma. Máme své jméno jako logo, *know-how*, marketing, pověst. Máme své příjmy, výdaje i výsledek hospodaření. Bohatý člověk je většinou **majitelem podniku**. Hledal a našel svou podnikatelskou příležitost, chopil se jí a využil k zisku nejen svému, ale i ostatních účastníků trhu, kterým dal práci a mzdu nebo konkurenceschopné výrobky či služby.

Bohatý člověk zná také jiné úspěšné lidi a s těmito přátelskými „firmami“ si může vyměňovat informace, tipy a služby, třeba v klubu či při golfu. Sdílejí spolu i podobné, pozitivní myšlení, které je vynáší vzhůru.

Bohatí lidé už dávno objevili, že v oblasti financí se dá skvěle **využívat páka** (neboli *leveridž*, z anglického *leverage*, páčení, zesilující účinek). Principem *páky* je, že s její pomocí dosáhneme s menším úsilím větších výsledků. Je dobré za-

řadit co nejvíce různých *leveridží* do našeho života. Proč to nezkusit právě teď? Stačí vzít tužku a papír a sepsat co nejvíce zesilujících účinků, které již používáme. Pak už jen stačí vymýšlet, jaké další bychom ještě mohli začít využívat, aby nás popostrčily kupředu ve směru našich priorit. Začít můžeme třeba s *pákou vzdělání*, zejména se základy finančního vzdělání a fungování moderní tržní ekonomiky. Zajdeme třeba do místní knihovny a poptejme se po literatuře z oblasti motivace, financí, podnikání, ekonomie, společnosti. Pokud neumíme pracovat s počítačem nebo s internetem, naučme se to co nejdříve! Pořídme si nepřetržité internetové připojení.

Finanční výkazy a ega
rostou stejným tempem.

James Cook

Bohatý člověk se soustřeďuje na příjmy z vlastního podnikání (můžeme začít podnikat ve volném čase, pomoci nám může síťový marketing) a na příjmy z portfolia (můžeme začít investovat do pouhých tří nebo čtyř akcií a postupně své portfolio vytvářet a vyladovat). U těchto příjmů má bohatý člověk jednak na **daně** přímý vliv a jednak je platí později a mezitím peníze mohou pracovat pro něho. Daňový poradce mu také poradí, jak má legálně platit co nejmenší daně.

Teď už je nám zcela jasné, že bohatci nechybí ani **sebevědomí** a sebejistota, naopak, přímo jimi oplývá. Nebojí se proto **uvažovat** skutečně **ve velkém**. Právě *leveridž* internetu přivedla uvažování ve velkém na kvalitativně vyšší úroveň: můžeme oslovit celý svět!

Sofistikované *páky* bohatých lidí, jako jsou **peníze druhých lidí** (dobrý dluh) nebo **čas druhých lidí** (zaměstnávání druhých lidí), nejsou pro každého. Ale každý z nás se může začít postupně učit produktivně používat svou mysl a s její pomocí *páku*, která nám může při troše znalosti, odvahy a štěstí prospět jako kdysi nůž nebo parní stroj a jako dnes internet. Touto *pákou* je **investování**.

Nepodlehne ale dojmu, že bohatí lidé jsou prostě jenom takoví zámožnější svatí muži a svaté ženy. Mnoho z nich je určitě takových, jako si představují ti, kdo je z ideologických důvodů nebo z pouhé závisti nenávidí. Hrochům podobní, stupidní a zákešní vydřiduši si dnem i nocí přepočítávají své miliardičky a přitom donekonečna drmolí svou *afirmační mantru*: *Hamty, hamty, hamty, ať mám víc než tamty!*

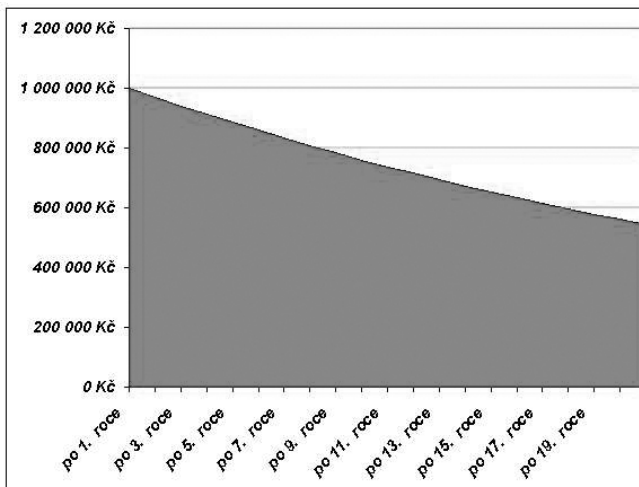
Můžeme se i od takových lidí něčemu přiučit? Ale samozřejmě. Třeba hned ta *afirmační mantra* je vynikající nápad. Musíme ji jenom trochu zkultivovat. Zkusme třeba **osvědčenou afirmaci** Émile Couého: „*Každý den se mi daří v každém ohledu stále lépe a lépe.*“ Stačí každý den chvilku ráno po probuzení a večer před spaním. Pokud vydržíme, tak si časem můžeme sugerovat i své finanční požadavky a nechat vyšší síly, ať se snaží.

Pokud bychom měli poučení, kterému se nám dostalo od bohatých lidí, shrnout, můžeme použít takovéto rovnice:

příjmy + úspory + investice + nízké životní náklady = finanční úspěch

HOMO CONSUMUS A PRIORITY

Občané zemí, které v posledních letech zažily finanční krach (např. Argentina nebo Mexiko), mohou dosvědčit, že ze sebevětší hromádky naspořených peněz se může rychle stát jen stoh papíru. Proč tedy spořit? Zdá se, že nejlepší strategie je utratit vše dnes, dokud mají naše peníze hodnotu. Kolem sebe sly-

Graf 1 Jak inflace 3% ročně působí na majetek o hodnotě 1 000 000 Kč

šíme chór hlasů převeliký, který nás k utrácení nabádá. Však také žijeme v době konzumní. Opět je ale čas změnit optiku, kterou se na věc díváme. Nespoříme na horší časy, to bychom je přímo přivolávali. Spoříme na lepší časy!

Lidé, kteří své peníze okamžitě utratí, se na rozdíl od šetřílků nemusí obávat inflace. Inflace je **ředění kupní síly** a vytváření falešných peněz. Je vlastně jakýmsi druhem daně. Lidé za své peníze chtějí hodnotu. Ale hodnota peněz klesá a klesá. Inflace je bohužel běžným jevem a jsme vcelku smířeni a jsme spokojeni, když dosáhne „pouhých“ tří, dnes už pěti procent ročně. Jenže co nám s penězi udělá tato malá inflace za několik let? Zůstaneme u té tříprocentní.

Teprve při odlivu
poznáte, kdo se koupal
nahý.

Warren Buffett

Po 20 letech se 1 000 000 Kč působením 3% roční inflace sníží až na 543 794 Kč. Po 23 letech nám 3% roční inflace „vypaří“ víc než půlku našeho majetku. Naším úkolem je tedy umět naše peníze zhodnotit tak, aby jejich hodnota nejen neklesala působením inflace, ale aby naopak peníze vytvářely další peníze. Jak to udělat?

Rozhodně bychom si měli dát pozor na úskalí brutálního konzumu a dluhů. Američané, ti pokusní králíci moderní doby, by nám mohli o „výhodných“ kreditních kartách, dluzích a úrocích vyprávět hrůzostrašné příběhy. Věřme jim a poučme se z nich včas. Míra úspor českých domácností se propadla za deset let (1995–2005) z 15 % na 6 % a **zadluženost** českých domácností vzrostla o 800 %. Dluh a úroky z dluhu jsou hroživou zbraní hromadného ničení. K lepší budoucnosti se musíme dobrat jinou cestou než zadlužením.

Bez **určení** našich **priorit** to nepůjde. Dnešní rychlá doba by nám je neměla zamlžit. Pokud si je dokážeme uvědomit, budeme na ně myslet a snažit se náš život podle nich plout, budeme sami se sebou zřejmě docela spokojeni. V životě nás čekají různá rozhodnutí, ale tři z nich jsou skutečně velice důležitá. Především je třeba se dobře rozhodnout: **kde žít**, jaké **povolání** si zvolit a s kým vstoupit do **manželství**. Každé toto rozhodnutí má vskutku kardinální dopad na naše finance. I v naší zemi se **rozestupují rozdíly** mezi jednotlivými kraji, regiony, městy, skupinami povolání, městem a vesnicí, mezi jednotlivými rodinami. Tento trend bude stále silnější. Volme proto své bitvy moudře.

Zkusme se ptát sami sebe a zapisovat si své odpovědi: Co chci? Kam směřuji? Jaké jsou moje priority? Mít **priority** a **plán**, jak se ke svým prioritám přibližovat, je dost zásadní věc. Nejlepší doba k jejich sepsání je právě teď. Když už u toho budeme, tak mít písemně svůj **finanční plán** a snažit se ho uskutečňovat určitě stojí také za úvahu a může nás to značně poposunout směrem k našim prioritám.

Pokud však skutečně chceme a „musíme mít“ všechny ty nové a nové úžasné věci, které se neustále objevují z rohu hojnosti na přeplněném trhu moderního kapitalismu, pokud nám skutečně udělají tu radost, když se vracíme ze supermarketu hrdější na ulovenou kořist než náš prehistorický prapředek na skoleného zubra, pak nám asi není pomoci. Třeba to i ustojíme. Ale bude lepší o tom chvíli popřemýšlet a pak si možná spíše dáme jinou zásadu. „Rozhodněte se dostávat za svoje peníze skutečné hodnoty,“ radí nám G. S. Clason. A ne blýskavé a pomíjivé cetky moderní doby.

Jak si vedou ve spoření naši západní sousedé? Průměrná výše úspor v Německu na jednoho obyvatele se vyšplhala na rekordních jeden a půl milionu korun! Zase máme o čem přemýšlet. S penězi jde udělat také něco jiného, než jen kupovat a kupovat po permanentní mediální masáži. **Odložit spotřebu** za účelem **investování**. Nešetříme pro šetření, ale pro investování. Až zažijeme radost ze slibně rostoucích cen akcií – **bez práce** (nestydme se za to, je to odměna za naši chytrost a znalosti, za odložení spotřeby a ochotu riskovat) – pochopíme. A rádi nějaké peníze ušetříme, abychom je mohli investovat do svých oblíbených akcií.

Tak jako konzumní způsob života, i **šetrnost je návyk**, kterému se lze postupně naučit. Tak jako každé přeučování to bude trošku bolet, ale zvládnout se to dá. Navíc si můžeme stupeň svého odpírání slasti určovat sami. Určitě nás ale čeká značné balancování, než nalezneme rovnováhu mezi odpovídající spotřebou a šetřením. Šetrnost byla, je a bude moderní. Bohatí a/nebo rozumní lidé budou vřdycky stát na této straně barikády (byť výjimky existují vždy a všude). Už P. R. Lupus věděl, že nešetřit, to je počátek nouze. Důsledně a vytrvale jděme za svou prioritou – našetřit na investování. Předpokládáme tiše, že už máme některé pojištění a důchodové připojištění, což má totiž ještě

větší prioritu. Za čas, až si na svou novou železnou košili zvykneme, se budeme divit, jak jsou mnozí lidé nešetrní. Pro mnohé lidi možná bude značně obtížné svoje vybičované konzumní návyky ustát. Ještě horší to může být pro jejich děti, navyklé na nepřiměřeně vysoký standard, založený na iluzi, že život je ležerní procházka prosluněným růžovým sadem po rovné pěšince, kde nesycí hadi, nýbrž pěje zpěvavé ptactvo.

My naopak časem můžeme s překvapením objevit, že nejenom realizovaný konzum, ale také **odepřený konzum** může být radostí. Že je mnohem snazší euro ušetřit než vydělat. Kolik bychom měli měsíčně ušetřit? Záleží na situaci každého z nás. V literatuře se většinou vychází z 10 % příjmu. U našich vyspělejších sousedů na jihozápadě, známých to spořádků, to je určitě víc. Velcí světoví šetřící, jako třeba Japonci, pak ušetří průměrně přes 20 % a Číňané prý ještě víc... Snažme se tedy, abychom každý měsíc ušetřili něco mezi 10–20 % svého příjmu. Čím více našich peněz bude působit a pracovat TEĎ, a to dlouho a s příznivým větrem složeného úroku v plachtách, tím větší úroda peněz přijde PAK, v budoucnosti. Tam by nás měla čekat naše odměna. Naše dlouho a bolestně odpíraná **budoucí vyšší spotřeba**. Pokud je to možné, udělejte si teď relaxační chvilku, v klidu a pohodlí zavřete oči a zasněte se. Představujte si co nejjivěji tu krásu nesmírnou. Přejeme krásný zážitek.

Až se dosyta namlsáte a dojdete k závěru, že to za to opravdu stojí, čeká vás taková drobná mrzutost. Ani bychom se o tom raději nezmiňovali, je to tak trapné. Ale když už jsme to nakousli... Prostě, možná byste mohli, ehm, uskutečnit své plány.

Nejprve začneme **utěšňovat otvory**, kterými peníze odtékají. Budeme si od této chvíle pravidelně **zapisovat** své příjmy a výdaje, a to bez výjimky. Vždycky koncem měsíce svoláme rodinnou finanční poradou, zamyslíme se nad svými příjmy a výdaji a porovnáme je. Pokud je toto srovnání značně tristní a každý měsíc se nemůžeme dočkat výplaty, je čas radikálně snížit své výdaje a přemýšlet, jak bychom mohli legálně a podstatně zvýšit své příjmy. Položme si otázku, jakými všemi způsoby bychom to dokázali, a pak se podle toho zařídíme. Postupně se nám určitě podaří našetřit dost peněz na zakoupení své první akcie a staneme se investorem.

Investování nám pomůže změnit náš pohled na realitu a vyhnout se některým neduhům současného světa, jako je inflace a zadlužení. Nejprve musíme naspořit peníze a pak je investovat.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.